

Bitcoin ve İklim Değişikliği / Karbon Denkleştirme

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Eşitsizliklerin Azaltılması

Sürdürülebilirlik Bülteni

şubat 2022 - Sayı: 12

BİTCOİN VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

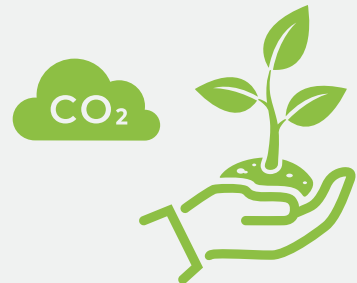
Genellikle yatırım forumlarında tartışılması alışlagelmiş Bitcoin, Ethereum gibi kripto paraların, yüksek enerji tüketimi ve çevre üzerindeki etkisi bir süredir tartışılıyor. Kripto paraların çevre üzerindeki ilişkisini kurabilmek için öncelikle bu para birimlerinin çalışma prensipleri üzerine

düşünmek gerekiyor. En bilinen birimleri Bitcoin ve Ethereum olmak üzere kripto para sistemi, banka gibi doğrulayıcı bir aracı kuruluş olmaksızın işlem akışını sağlayan bir ekonomik yapıdır. Bu sistemde işlemlerin teyidi, geleneksel yapıdaki bankalar yerine gelişmiş bir teknolojik altyapı gerektiren pek çok sayıda bilgisayara oldukça karışık matematiksel problemler çözülürerek gerçekleşiyor. İşlem teyitleri dünyanın her yerinden onlarca gelişmiş bilgisayar tarafından 7/24 yapılıyor ve teknik olarak yeterli her bilgisayar sisteme katılıp problem çözebiliyor. Bu işlemler sırasında ise oldukça yüksek miktarda elektrik enerjisi tüketiliyor.

Cambridge Üniversitesi'nin yaptığı bir çalışmaya göre sadece Bitcoin, şu anki performansına bakılırsa yıllık bazda 121,36 terawatt saat enerji tüketmektedir. Bu da Bitcoin'i 2019 sıralamalarında İsveç'i de geçerek dünyanın 27. en büyük elektrik tüketicisi konumuna taşıyor. (Türkiye bu listede 17. sırada).

Aslında, bilgisayarların kullandığı elektrik enerjisinin çevreci yollardan sağlanması durumunda kripto paraların yarattığı CO2 emisyonu problemi çözülebilir. Ancak, bunun için öncelikle dünya genelinde hükümetlerce kripto paralara karşı tamamlayıcı regülasyonların oluşturulması ve çevreci enerji kaynaklarına yöneltici teşviklerin hayata geçirilmesi gerekiyor. Kripto paralar, pek çok diğer ekonomik faaliyet gibi, bu haliyle çevre için tehdit teşkil ediyor. Çevre dostu yollarla sorunun çözülüp çözülemeyeceğini ise zaman gösterecek.

KARBON DENKLEŐTİRME NEDİR?

Karbon denkleőtirme, bireylerin veya şirketlerin sebep olduğu sera gazı emisyonlarını azaltım sağlayan bir projenin desteklenmesi ile dengelenmesi sürecidir. İngilizce "carbon offset" ifadesinden gelen tanım Türkçe'de karbon dengeleme, karbon denkleőtirme veya karbon ofsetleme olarak kullanılmaktadır.

Gezeganimizde karbon dengesini sağlamanın doğal bir yolu var. Beşeri faaliyetler veya orman yangınlarından CO₂ yayılırken, dünya, onu fotosentez aracılığıyla tekrar emmektedir. Ancak ne yazık ki, sanayi devrimi ve doğal kaynakların hızlı tkenişiyle birlikte nüfusun hızla artması, bu doğal döngünün bozulmasına sebep oluyor. Modern uygulamalarla birlikte aşırı miktarda sera gazı atmosfere yayılırken bu durum, dünyanın kendini iyileőtirmesini zorlaőtırmaktadır.

Bireyler veya işletmeler çalışmalarını karbon nötr hale getirmek ve emisyonlarını dengelemek için ilgili projelere yatırım yaparak karbon denkleőtirme kredileri satın alabiliyorlar. Karbon dengeleme, bireylerin ve işletmelerin yaydıklarını dengeleyerek emisyonlarının sorumluluğunu almalarına olanak tanıyor. Tüketiciler evresel etkilerinin daha fazla farkına vardıkça, aynı anlayışı paylaşan işletmelerin konu hakkında ilgisi artacaktır. evre dostu olma taahhüdünü göstermek, çevreye karşı sorumlu kuruluşlarla çalışmak isteyen yatırımcıların da dikkatini çekmektedir. Karbon dengelemeye yatırım yapmak, çevresel projeler için fon sağlamaya da yardımcı olmaktadır. Genellikle gelişmekte olan ülkelerde olan bu projeler, sera gazı emisyonlarını azaltmanın yanı sıra sürdürülebilir kalkınmaya da katkıda bulunmaktadırlar.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları: 10 - Eşitsizliklerin Azaltılması

Bu sayımızda “Kimseyi geride bırakmama” sloganı ile hiçbir ülkenin ve hiç kimsenin kalkınma sürecinde geride bırakılmaması için çalışılması anlamına gelen ve 2015-2030 dönemi boyunca geçerli olacak Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından onuncusu olan Eşitsizliklerin Azaltılması’na yer veriyoruz.

EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

Gelir eşitsizliğinin artıyor olduğu, en zengin %10'luk kitlenin, toplam küresel gelirin %40'ını elde ettiği kanıtlanmıştır. En yoksul %10'luk dilim ise, küresel gelirden yalnız %2 ila %7 arasında pay alıyor. Nüfus artışını da dikkate aldığımızda, gelişmekte olan ülkelerde eşitsizlik %11 oranında büyümüştür.

Büyüyen eşitsizliklerin giderilmesi için, en düşük gelirli %10'u güçlendiren, cinsiyet, ırk ve etnik kökene bakmaksızın herkesin ekonomik katılımını destekleyen sağlam politikaların benimsenmesi zorunludur.

Gelir eşitsizliği, küresel çözümler isteyen küresel bir sorundur. Çözüm, mali piyasalar ve kurumların düzenlenmesi ve izlenmesini iyileştirmeyi, kalkınma yardımları ve doğrudan yabancı yatırımları en çok ihtiyaç duyulan bölgelere yönlendirmeyi içerir. İnsanların güven içinde göç ve hareket etmesini sağlamak da büyüyen eşitsizliğin azaltılmasında önemlidir.

Eşitsizliklerin azaltılması hedefleri

- Gelir eşitsizliklerini azaltmak
- Sosyal, ekonomik ve politik içermenin teşvik edilmesi
- Fırsat eşitliğinin sağlanması ve ayrımcılığın bitirilmesi
- Mali ve sosyal politikaların uygulanması
- Küresel finans piyasaları ve kurumların daha iyi düzenlenmesi
- Gelişmekte olan ülkelerin temsilinin artırılması
- Sorumlu ve iyi yönetilen göç politikaları
- Gelişmekte olan ülkelerde özel ve farklılaşmış muamele
- En az gelişmiş olan ülkelerde yatırımların ve kalkınma yardımlarının teşvik edilmesi
- İşçi dövizleri için işlem maliyetlerinin azaltılması

Eşitsizliklerin azaltılması neden önemli?

Gelir, cinsiyet, yaş, engellilik, cinsel tercih, ırk, etnik köken ve dini inançları nedeniyle insanlar arasında ortaya çıkan eşitsizlikler dünyanın dört bir yanında hala varlığını sürdürüyor. Eşitsizlikler uzun vadede toplumsal ve ekonomik kalkınmayı tehdit eder, yoksullukla mücadeleyi sekteye uğratır, insanların kendilerini değersiz hissetmelerine yol açabilir. Bunun sonucu olarak suç oranında, hastalıklarda ve çevrenin tahrip edilmesinde artış yaşanabilir. Daha da önemlisi, insanların fırsat eşitliğinden faydalanamaması ve hizmetlerden yararlanamaması halinde sürdürülebilir kalkınmayı başaramaz, herkes için daha iyi bir dünya kurma çabalarımızı sonuçlandıramayız.

Günümüz dünyasında herkesin hayatı bir diğeri ile bir şekilde bağlantılı. Yoksulluk, iklim değişikliği, göç veya ekonomik krizler tek bir ülke ya da bölgeye bağlı değil. Zengin ülkelerde dahi derin bir yoksulluk içinde yaşayanlar var. En eski demokrasiler bile ırkçılık, homofobi ve dini hoşgörüsüzlükle başa çıkmaya çabalyor. Son UNICEF raporuna göre üst gelir düzeyindeki ülkelerde çocuklar arasındaki eşitsizliklerde de artış yaşandığı vurgulanıyor. Nerede yaşadığımıza, kim olduğumuza bakmadan küresel eşitsizlikler hepimizi etkiliyor

Eşitsizliklerin sürmesinin yarattığı etkiler nelerdir?

Gelir, cinsiyet, yaş, engellilik, cinsel tercih, ırk, etnik köken ve dini inançları nedeniyle insanlar arasında ortaya çıkan eşitsizlikler dünyanın dört bir yanında hala varlığını sürdürüyor. Eşitsizlikler uzun vadede toplumsal ve ekonomik kalkınmayı tehdit eder, yoksullukla mücadeleyi sekteye uğratır, insanların kendilerini değersiz hissetmelerine yol açabilir. Bunun sonucu olarak suç oranında, hastalıklarda ve çevrenin tahrip edilmesinde artış yaşanabilir. Daha da önemlisi, insanların fırsat eşitliğinden faydalanamaması ve hizmetlerden yararlanamaması halinde sürdürülebilir kalkınmayı başaramaz, herkes için daha iyi bir dünya kurma çabalarımızı sonuçlandıramayız.

Günümüz dünyasında herkesin hayatı bir diğeri ile bir şekilde bağlantılı. Yoksulluk, iklim değişikliği, göç veya ekonomik krizler tek bir ülke ya da bölgeye bağlı değil. Zengin ülkelerde dahi derin bir yoksulluk içinde yaşayanlar var. En eski demokrasiler bile ırkçılık, homofobi ve dini hoşgörüsüzlükle başa çıkmaya çabalyor. Son UNICEF raporuna göre üst gelir düzeyindeki ülkelerde çocuklar arasındaki eşitsizliklerde de artış yaşandığı vurgulanıyor. Nerede yaşadığımıza, kim olduğumuza bakmadan küresel eşitsizlikler hepimizi etkiliyor.

Dünya nüfusunun herhangi bir parçasını dışarıda bıraktığımızda, sürdürülebilir kalkınmayı sağlayamayız.

Eşitsizlikleri yok edebilir miyiz?

Herkesin insan onuruna yakışır bir yaşama sahip olması için eşitsizlikleri yok etmeliyiz. Siyasi, ekonomik ve toplumsal politikalar evrensel olmalı ve en fazla ihtiyaç duyan gruplar ve marjinalleştirilmiş toplumların ihtiyaçları üzerinde yoğunlaşmalıdır. Son istatistiki veriler bunun mümkün olabileceğini ortaya koyuyor. 2007-2012 arasında 50'den fazla ülkede, özellikle de Latin Amerika, Karayipler ve Asya'da en yoksul ailelerin ortalama geliri ulusal ortalamaların üzerinde artış gösterdi ve gelir dağılımındaki eşitsizlikleri azalttı.

Ne yapabilirim?

Eşitsizliklerin azaltılması dönüştürücü bir değişim gerektirir. Aşırı yoksulluğun ve açlığın sonlandırılması için çok büyük adımlar atılması, özellikle gençleri, göçmenleri ve diğer kırılgan grupları kapsayacak şekilde sağlık, eğitim, sosyal koruma ve insan onuruna yakışır işlere yatırım gerekiyor. Ülkelerde herkesi kucaklayan toplumsal ve ekonomik kalkınmayı güçlendirmek ve desteklemek önemlidir. Eğer ayrımcı yasaları, politikaları ve uygulamaları kaldırırsak, fırsat eşitliğini garanti altına alabilir, eşitsizlikleri azaltabiliriz.

Ülkeler arasında ise, gelişmekte olan ülkelerin küresel konulardaki karar mekanizmalarında daha iyi temsil edilmelerini sağlayarak çözümlerin daha etkili, güvenilir ve hesap verebilir olmasını sağlayabiliriz. Hükümetler ve diğer paydaşlar savaş, ayrımcılık, yoksulluk, imkansızlık ve diğer nedenlerle evlerini terk ederek daha iyi bir hayat arayışına çıkan milyonlarca insanı da kapsayacak şekilde, iyi yönetilen ve planlı politikalarla güvenli, düzenli ve sorumlu göçü mümkün kılabilir.

Kaynaklar:

1. <https://ekoiaq.com/2021/06/01/kripto-paralar-cevre-icin-tehdit-teskil-ediyor-olabilir/>
2. <https://temizenerji.org/2021/12/30/karbon-dengeleme-nedir-ve-nasil-calisir/>
3. <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-10-reduced-inequalities.html>
4. <https://www.kureselamaclar.org/amaclar/esitsizliklerin-azaltilmasi/>
5. https://www.kureselamaclar.org/wp-content/uploads/10_Esitsizliklerin_Azaltilmasi.pdf